ALYSSA BITTNER-GIBBS

Keynote

“Ett språk att leva i – att tala sig in och stanna kvar”

3740 TALADE ORD

De finlandssvenska integrationsdagarna 2025

9 oktober 2025

Tammerfors, Finland

Om verket

Titel: **Ett språk att leva i – att tala sig in och stanna kvar**
Engelsk titel: A Language to Live In – Speaking Oneself In and Choosing to Stay
Författare: Alyssa K. Bittner-Gibbs
Typ: Huvudanförande (Keynote Address)
Framfört vid: De finlandssvenska integrationsdagarna 2025
Datum: 9 oktober 2025
Plats: Tammerfors, Finland
Omfång: 3 740 talade ord
Språk: Svenska
Arrangör/Utgivare: Finlandssvenska integrationsdagarna, i samarbete med **Folktinget**, **Bildningsalliansen**, **UF-centret Finland**, med understöd av **Svenska kulturfonden**
Upphovsrätt: © 2025 Alyssa Bittner-Gibbs. Licensierad under Creative Commons Erkännande–Icke-kommersiell–IngaBearbetningar 4.0 Internationell (CC BY-NC-ND 4.0). *Alla rättigheter förbehållna.*

Nyckelord: *integration, tillhörighet, språk, migration, identitet, inkludering, nordiskt samhälle, social hållbarhet, existentiell hållbarhet, tillit, demokrati, neurodivergens, moderskap, Åland, nordiska värderingar*

Sammanfattning:

I detta huvudanförande utforskar Alyssa Bittner-Gibbs integrationens existentiella dimension genom språket – inte som policyfråga, utan som levd erfarenhet. Hon rör sig mellan memoar, politisk reflektion och samhällskritik och följer sin migrationsresa från USA till Sverige och vidare till Åland under pandemin. Genom berättelsen synliggörs hur system byggda på tillit samtidigt kan utestänga dem som förkroppsligar olikhet.

Hon omformulerar integration som en demokratisk kompetens snarare än ett individuellt prov – en samhällelig förmåga att förtjäna dem som väljer att stanna. Med språklig precision och filosofisk förankring argumenterar Bittner-Gibbs för att blomstring kräver proportion, empati och modet att tala sig in i tillhörighet – och att stanna även när man inte är inbjuden.

Anförandet avslutas med en uppmaning att åter sätta människans och det inres hållbarhet i centrum – att odla vår gemensamma förmåga att lyssna, röra oss och förändras.

Centrala teman:

- Integration som ömsesidighet, inte assimilering.
- Språk som emotionell arkitektur och handling av tillit.
- Den stillsamma våldsamheten i system som kräver anpassning.
- Neurodivergens och inkludering som designintelligens.
- Sambandet mellan personlig resiliens och samhällelig blomstring.

Inledning

Min förhoppning med att komma hit idag är inte att inspirera, representera, eller att vara ett fall av lyckad integration. Jag är en människa vars berättelse fortfarande skrivs — en ensam stjärna i en himmel av konstellationer.

Jag kom hit för att tala som någon som försökt leva — och uppfostra en familj — i platser och språk jag inte föddes i, men valde.

För det är inte ursprunget som formar oss, utan vad vi väljer – och vad som väljer oss tillbaka.

När min familj flyttade till Åland mitt under pandemin 2020 var det inte för att börja om, utan för att hålla fast — vid ett sätt att tänka, höra till och tala innan det gled mig ur händerna.

Språket jag ägnat två decennier åt — först som utbytesstudent, sedan som fru, mamma och till sist medborgare — var aldrig ett praktiskt val utan ett åtagande jag upprepade i tystnad, frustration och tillit.

Jag hade ingen formell väg — ingen SFI, ingen plan. Jag lärde mig genom undertexter, ideellt arbete och godnattsagor — genom att lyssna, härma, försöka igen.

Svenskan har blivit ett språk jag grälar på, känner på, drömmer på.

Men viktigast av allt: det har varit ett språk jag har misslyckats på.

När jag var sjutton visste jag inte att mitt utbytesår och språket jag snappade upp skulle bli ett hjärtats språk. Jag visste bara att något i det kallade mig — som om jag redan saknade det.

Men ett språk kan inte bära ett liv ensam. Det måste också bära dig tillbaka.

När jag lämnade USA 2013 trodde jag att det skulle räcka att förstå nyanserna, tala väl, vara lagom.

Jag gick genom många dörrar, men det fanns rum jag aldrig fick någon nyckel till.

Sedan drog något sig undan — som om en plats såg på dig och långsamt vände bort blicken.
Vad brast var inte min tro på språkets kraft, utan en tyst insikt att förstå koderna aldrig är detsamma som att bli betrodd med nycklarna.

Efter mitt tal hoppas jag att ni bär med er en sak — inte svar, utan en berättelse som förändrar hur frågorna ställs.

Att lämna USA

När jag lämnade först USA och sedan Sverige uppstod samma spricka: tron på systemet gav vika för klarheten om vad det inte kunde se.

Som nybliven mamma, och senare som migrant under pandemin, såg jag hur lätt omsorg och tillhörighet blir villkorade — hur struktur glömmer människan den byggts för att bära.

År 2010 blev jag mamma. Min man Keith och jag hade gjort allt rätt — bra jobb, forskarutbildningar, bostadsrätt i ett dyrt område. Allt som skulle garantera stabilitet.

Ändå räckte det inte när Allie kom. Världen hade ingen plats för de föräldrar vi försökte vara.

När Allie var tre månader tog min föräldraledighet slut, och Keiths två veckor var redan förbrukade under hennes första veckor.

Varje policy och regel sa samma sak: produktivitet först, föräldraskap valfritt. Vi lärde oss leva i skift, mäta vårt värde i sömnlös effektivitet. Det fanns inget språk för beroende, för den långsamma rytmen i ett spädbarns behov av närhet under de ömma, mörka timmarna.

Föräldraskapet vidgade inte vår värld utan krympte den till förhandlingar mellan skuld och överlevnad — en uthållighet amerikanska föräldrar känner allt för väl. Allie blev sjuk så ofta att öroninflammationer hotade hennes hörsel och hon opererades vid åtta månader.

Även med sparad sjukledighet ogillade arbetsgivarna att vi använde den.

Sedan kom den sista droppen som bekräftade allt: ingenting.

Efter Sandy Hook lagarna förblev desamma. Det otänkbara sågs som oundvikligt.

Då förstod jag: man kan älska en plats och ändå välja att inte uppfostra ett barn där.

Jag insåg att USA inte bara rämnade — det glömde vad ansvar för varandra innebär. Tiden har gett mig rätt — från ekonomin till klimatet och själva demokratins funktion.

Vi lämnade inte i protest, utan i sorg — på jakt efter en plats där omsorg fortfarande var en gemensam instinkt, inte en privat lyx.

När jag tänkte på mitt utbytesår mindes jag vad jag en gång visste om Sverige.

Drömnen om Sverige

I vår föreställning var Norden beviset på att sådana platser fanns — där jämlikhet, solidaritet och förtroende var invävda i det samhälleliga; där politik var infrastruktur för ett civiliserat samhälle.

Inte perfektion, utan proportion och värdighet. Den bilden — och vår längtan efter balans — drog oss över havet.

Inte för att bli omhändertagna, utan för att tillhöra ett samhälle som ännu kunde bry sig.

Vi lämnade inte för att slippa ansvar, utan för att hitta en plats som fortfarande trodde på det.

För motsatsen till beroende är inte oberoende. Det är ömsesidighet.

Jag trodde att jag var väl förberedd — välutbildad, med ett decennium av yrkeserfarenhet, det mesta vid världsberömd Harvard.

Jag hade god svenska, bekanta, och en nästan orimlig tro på ansträngning — ett arv från den amerikanska immigrationsmyten där optimism, hårt arbete och uthållighet är de främsta moraliska dygder.

År 1998 förväntades jag lära mig lite svenska — inte bemästra det. Men jag ville. Jag försöker än.

När jag återvände sommaren 1999 höll jag fast vid språket — inte av plikt, utan för att det förändrat mig.

Jag kunde inte släppa taget. Det skärpte min engelska och gav mig ett emotionellt register jag inte visste att jag saknade.

Mellan åren var svenskan svår att behålla men värd ansträngningen.

Språket blev en symbol för den jag kunde vara – envis, ihärdig, formad av något större än ursprung. En ansträngning upprepad i tystnad, i vardagen, i motstånd.

Ett tyst ankare till ett år av upptäckt — av Sverige, förstås.

Men mest av mig själv och den jag jag håller på att bli.

Verkligheten 2013–2020

Jag älskade Sverige — och gör det ännu.

Jag kunde koderna. Jag trodde — med ett visst tyst privilegium — att jag kunde kliva in enkelt, räcka till: den ideala invandraren som smälter in artigt utan att kräva anpassning.

Inte för att jag var bättre, utan för att jag var läsbar.
Europeiskt ursprung. Amerikan. Engelsktalande. Artikulerad.
Jag var inte helt naiv. Jag visste att Sverige inte var perfekt.

Men jag trodde att om jag bara gjorde, sa, var rätt – så skulle det gå bra.

Jag var inte ensam. Min gammal värdfamilj trodde det, liksom mina svenska vänner.

De flesta svenskar litar på sina system: gör man rätt, löser det sig. Det präglar hela Norden: tilliten — det nordiska guldet.

Och de flesta invandrare trodde också på det, i början — som jag. Därför blir besvikelsen så tung när verkligheten krockar med den goda PR:n.

Om den invandrare som verkar perfekt på papperet – språkligt flytande, välutbildad, socialt kompetent – ändå blir osynlig i ett system hon trodde sig förstå, vad säger det om alla andra?

Om dem utan förkunskap eller som flytt i livets svåraste stund?

Hur är det då för någon som är icke-vit, har en främmande brytning eller bär slöja – för dem vars avvikelse inte låter sig översättas i det nordiska samhället?

Jag var välutbildad men inte meriterad i det svenska systemet — erfaren, men utanför dess arbetsplatser.

Jag sökte jobb som passade väl med min bakgrund — administratör, samordnare, personal på företag som rekryterade internationellt.

Jag fick höra att min utbildning var imponerande, även för imponerande — men inte svensk. Alltså värdelös.

När jag sökte enklare jobb fick jag höra att jag var överkvalificerad.

När jag kallades till intervju slutade processen nästan alltid med samma vänliga avfärd:

"Vi känner redan någon som kommer passa. Men du var så bra och kommer säkert få nästa gång. Lycka till!"

Efter ett tag behövde de inte ens säga det — jag hörde det ändå.

Och det, upptäckte jag, är vänskapsrekryteringens logik — inte dold, inte illvillig, bara normal.

Arbetsmarknaden var ett system av slutna cirklar, hållna samman av tillit och igenkänning.
Samma människor anställde samma människor — utan att se hur exkluderande det blir när likhet blir valutan för tillhörighet.

Så mycket för drömmen om att förena moderskap och karriär i jämställdhetens land.

Sverige är stolt över sin feministiska profil — men jämlikhet som bygger på igenkänning snarare än inkludering är bara yta.

Det blev min första verkliga utbildning i intersektionalitet:
I USA var jag bara kvinna som blev mamma, i Sverige främst utlänning.

Jag lärde mig hur lätt även välmenande system förväxlar rättvisa med igenkänning.

Särskilt om man är neurodivergent, som jag, ser man mönstren — samma artiga fraser, samma subtila signaler.

Flyt hyllas tills den hotar hierarkin.
Kompetens som välkomnas tills den stör bekvämligheten.
Meritokratin kollapsar under sin egen vikt.

Min svenska berömdes – tills den bedömdes.

Brytningen blev beviset: flyt verkade kräva frånvaro av ursprung — ett villkor ingen vuxen kan uppfylla, som varje sociolingvist vet.

Vid flera intervjuer, när jag nämnde att rollen krävde engelska, fick jag artigt höra att deras engelska var "lika bra som min."

Ironin var att företagets hemsida, som jag hade granskat i förväg, var nästan alltid full av grammatiska och stavfel — eller korrekt men livlös, utan språkets rikedom — en liten, vardaglig hyckleri som sa mer än någon policy någonsin kunde.

Vad kunde man säga i den asymmetrin?

Ett av de sista jobben jag sökte var på ett engelskspråkigt företag som också ville svenska.
Jag skickade material på båda språken. Svaret kom skriftligt:
"Vi söker någon med flytande svenska."

Ingen intervju. Bara ett mejl, kanske byggt på mitt icke-nordiska namn.
Jag svarade — på svenska — för att korrigera bilden. Jag hörde aldrig något.

Då hade jag äntligen bevis — inte misstänkt bias utan dokumenterad.
Jag kontaktade Antidiskrimineringsbyrån för första gången.
I telefon med två andra invandrarkvinnor skrattade vi så mycket att vi grät.
Hela samtalet fördes på svenska — språket företaget påstod att jag saknade.
Absurditeten var total.

Sen svarade företaget att de anställt internt och att mejlet skickats fel. Förlåt.
Visst. Okej. Ärendet stannade där — hur skulle jag kunna bevisa motsatsen?

Min man Keiths berättelse var spegelbilden.
Han kom under mjukvaruutvecklingens gyllene era, när engelska ensam öppnade dörrar.
Något företag erbjöd svenskakurs på lunchen, men SFI var heltid, dagtid — ett upplägg som gör språkinlärning omöjlig eller grymt för heltidsarbetande småbarnsföräldrar.

Han undvek inte svenska – det var strukturen som undvek honom.

När ekonomin vände 2023 var det bara den utländska personalen som fick gå — skotten, dansken, filippinern, och han.

Igenkänning överlevde där olikhet dog.

Inom IT måste alla förr eller senare vidare till chefsroller — men ledarskap även sker på svenska, för det är vad vd:n vill.
Systemet som en gång anställde honom för hans engelska använde sedan samma engelska för att hålla honom tillbaka.

Och när han till slut hittade arbete igen i år, drogs min tjänst in tre dagar senare.
Stabiliteten varade bara tillräckligt länge för att bära oss genom hans arbetslöshet.
Tryggheten har alltid varit flyktig — nog för att överleva, aldrig för att bygga något bestående.
Vår rytm i över ett decennium: så snart ett ben läker, går det andra sönder.
Han kämpar fortfarande med svenskan.

System sällan fallerar av misstag utan av design.

Av bekvämlighet, vana, av den tysta förutsättningen att inkludering sker automatiskt.

Men inkludering som måste förtjänas om och om igen är inte inkludering alls.

Integration har blivit en dans där man gör allt rätt — inom system som belönar likhet och kallar det tillit. Tillit krävs, utan att själva förtjänta den, medan välvilja och mänskligt kapital ständigt slösas bort.

Systemet talar sitt eget språk — artigt, rimligt, till synes rättvist — men samtidigt tyst avgör vem som får höra till:

"Vi är imponerade… men vi känner redan någon som kommer passa."

"Passa" – det lilla, hala ordet som förklarar allt och ingenting.

Samma nätverk cirkulerar, samma människor anställer samma människor.
Likhet blir trygghet. Igenkänning ersätter innovation — ibland även kompetens.
Så skyddar exkludering sig själv — inte genom fientlighet, utan vana.

Det finns inga skurkar med tvinnade mustascher.
Ingen behöver mena det, bara upprepa det.

Språket, insåg jag, är en del av den arkitekturen.

Det handlar aldrig bara om språk, utan om vilka ett samhälle kan föreställa sig inom sin egen berättelse.

När den föreställningen är snäv, blir också tillhörigheten det.

För migranten ligger språk på checklistan, men modersmålet bär mer än grammatik – det ger tolkningsföreträde.

Och det är de på insidan, de som äger både språket och berättelsen, som avgör vem som får stanna.

Svenska är vackert. Men språk är aldrig bara språk.

System älskar ljudet av mångfald. Men sällan ändra de sin struktur för att rymma det.

Så blev jag aldrig uttryckligen utestängd — bara aldrig fullt insläppt.
Betrodd nog att bidra, aldrig nog att få besluta.

Varken hot eller hem.

Att bär vikten för ett land med megafon

Att komma från ett land med megafon är en särskild börda.

USA, Ryssland, Kina — de stora rösterna.

Du anländer inte som främling utan som tolkning, som sändebud.

Folk tror att de känner dig — de har ju sett ditt land på tv!

Jag fick sällan frågan "Var kommer du ifrån?" av nyfikenhet — bara som en social markör.

Jag var bra att öva engelska med, en informell översättare — en oavsiktlig representant för en plats jag redan lämnat med uppoffring och tålamod.

Alla antar att närhet är representation: de tror att de känner dig för att de ätit hamburgare, sett Netflix eller varit i New York en gång.

Det finns inget utrymme för komplexitet eller tillhörighet — bara projicering av beundran och hat, ofta samtidigt.

Det delar vi, vi från länder med höga profiler: symboler för ett oväsen vi inte skapat — men inte heller helt oskyldiga till.

Ändå tänker jag på andra som bär det oväsendet på andra sätt: ryssar som flytt till Finland och möts av misstro, eller min svärmor, som lämnade Polen som blyg trettonåring under kalla kriget bara för att misstänkliggöras och mobbas.

Att fly och ändå ses som det system man flydde från är en tyst våldshandling.

Jag däremot var aldrig farlig — bara en kuriositet.
Jag hade rätt signaler men aldrig rätt plats.

Det är också ett privilegium: att estetiseras i stället för att ifrågasättas.

Jag konsumerades som bild – inte engagerades som röst.

Under pandemin

Från den utsiktspunkten började jag iaktta hur tillhörighet egentligen fungerar.
Om Sverige inte ville erkänna det jag redan visste, fick jag lära mig spelet för att försöka ändra det.

2017 började jag min master i statsvetenskap. Året innan hade Matilda fötts.
Jag gav henne ett namn som bar mitt hopp: styrka i strid.
När jag höll henne den tidiga morgonen 9 november 2016 hade mitt hemland just valt det värsta i sig självt. Vad skulle jag säga till Allie, som sov djupt och trodde att hon skulle vakna till nyheten om USA:s första kvinnliga president?

Det enda sättet att uthärda var att forma sorgen till något användbart — att visa mina döttrar konsten att förvandla hjärtsorg till studium: att förstå makt och dess språk.

När programmet avslutades 2019 gick en gammal dröm i uppfyllelse — jag blev svensk medborgare, efter att ha drivit ett rättsfall som tvingade staten att följa sin egen lag.

Ironin var brutal: invandrare framställs som laglösa, men ofta är det vi som får lagen att hålla sina löften.

Ögonblicket blev ingen seger, bara ett steg på knä.
"En av oss nu." På papperet, ja.

I praktiken, inte riktigt.

Men hoppet — den amerikanska optimismens envisa rest — vägrade dö.
Jag trodde att nästa år skulle bli mitt. De säger ju att det tar sju år att nå sin nivå.

Och så kom 2020.

Plötsligt kände jag mig dummare på svenska än på engelska — inte för att orden saknades, utan för att utrymmet för ifrågasättande hade försvunnit. Tillit och lydnad hade börjat smälta samman. Att ställa frågor sågs som illojala.

Vänner trakasserades bara för att de existerade — med munskydd. En kinesisk-amerikansk vän vågade inte längre ta tunnelbanan; "åka tillbaka till Kina", ett land hen aldrig ens besökt. Ännu mer absurt: min franska — rentav galliska — vän fick höra samma sak.

Racism har aldrig varit intelligent— bara rädd.

Jag blev själv hotad— bara för att bära munskydd när jag handlade mat med lilla Matilda.

Så krympte immigranternas värld. Vi skickade min man att handla istället — i jämställda Sverige.

Den lugna civilitetens luft hade vassa kanter. Vi existerade med sammanbitna käkar.

Och sedan sa Allie, tio år gammal, mitt i utredningen av ett hjärtfel och klokare än oss alla:

”Jag vill flytta.”

Inte av rädsla, utan av klarhet. Hon såg att handtvättandet till blödande händer var teater.

Jag vägrade lära henne att förråda sin egen iakttagelse för att få det bekvämt.
Inte heller vetenskapen, som resten av världen redan följde: att viruset spreds i luften — något Sverige erkände först 2022, med en tyst rad på en myndighetswebbplats.

Att våga börja om

Allt jag hade kvar var mitt namn, min integritet, och språket jag ville behålla.

Vi började söka men varje alternativ krävde ett nytt språk. Efter sju år utanför arbetsmarknaden och två små barn kändes det omöjligt att skjuta upp livet längre.

Mitt i allt kom ett meddelande från en ny nätvän:

"Har du övervägt Åland?" — dit hon själv flyttat två år tidigare.

Jag hade bara varit där en gång — tio minuter, för att byta båt. Om Sverige tappat balansen — hade svenskspråkig Åland bevarat den, formad av överlevnadsinstinkt snarare än spektakel?

Åland var antagligen inte perfekt heller. (Det är det inte.)
Men erbjöd ett nytt perspektiv.

Språket förblev tråden jag följt i två decennier — förband mig med den jag varit och den jag höll på att bli.

6 augusti 2020. På Rosella stod jag på däck, masken hårt mot ansiktet, och såg Sverige försvinna i dimman —poetiskt nästan exakt 22 år efter att jag först anlände, förtrollad under samma grå himmel.

Men här jag kände mig inte modig, utan chockad. Återigen i exil – av egen vilja.

Men det kändes som att förbli lojal mot det som ännu kunde vara sant: mig själv.

Hörni – mod kan vara stilla, till och med ömsinta.

En timme efter att vi anlänt till lägenheten hon hittat åt oss — två främlingar — ringde det på dörren.

Grannar hade lämnat bröd, ost och cider på trappan — inget påfluget, bara vardaglig vaksamhet.

Små gester som visade att det spelade roll att vi kommit, att vi fanns.

Snart märkte jag att svenskan kändes annorlunda — inte i grammatik utan i ande.

Ålänningarna talade genast om vad jag kunde bidra med, vad som behövdes.

"Vi behöver folk."(Jag har alltid beundrat den åländska rakheten.)

De första månaderna var "försöka om" bara rörelse: affären, posten, små frågor. Gradvis formades en ny värld kring upprepningarna.

Och någonstans i detta oannonserade avstamp förvandlades exilen till en annan hemkomst –
inte byggd på tillstånd utan på ett löfte:

att hålla fast vid tilliten – inte till systemen utan till proportion,
att sätta ner foten där ärlighet ännu kan slå rot, även i röd granit.

Och mitt i allt, knappt elva månader efter vår ankomst till Mariehamn, vände livet blad:
Jag väntade barn — inte ett, utan två, identiska tvillingpojkar.

Jag skrattade. Jag grät.
Kapitulerade inför något jag inte valt — men som valt mig.

Pandemin utraderade möjligheten till trygg anställning och riktig föräldraledighet.

Vid fyrtio kändes det som om livet sa: "Du lyssnade? Här får du lite mer verklighet."

Jag hade velat ha ett tredje barn — men inte denna fördubbling av risk och förundran.

Sedan följde månader på sjukhus i Åbo. Där, med liv på spel, fanns inget språk att luta sig mot — inte min svenska, inte någon annans.
Ingen fientlighet, bara en tyst hierarki: finska först, engelska tvåa, svenska i utkanten.

Där förstod jag något: att en svenskspråkig invandrare och en svenskspråkig finländare möter samma gräns när systemet saknar språk att svara på.

Det var inte bara min ensamhet utan en gemensam sårbarhet som alla språkliga minoriteter känner igen i kris.

Tack vare engelskan. Men om det inte var mitt modersmål — vad då?
Samma engelska som förnekade mig tillhörighet utanför dessa väggar skyddade mig innanför dem.

Språket igen — både hinder och bro.

Att tala sig in och stanna kvar

Jag har levt halva mitt vuxna liv utomlands – på svenska.
En extra masterexamen, ett nytt medborgarskap – kanske ett tredje snart.
Fyra barn födda i tre olika länder.

När krisen ebbade 2022, började jag tala igen — inte den svenska som ifrågasatts, utan den svenska som först gav mig en plats.
Visste ni — för tre år sedan var jag helt okänd på Åland? Och ännu i slutet av 2023 känd av väldigt få.
Men jag skrev, jag volontärarbetade, jag klev fram i ljuset.

Jag införde en regel: alltid säga **ja** — även när det skrämde mig.
Särskilt när det skrämde mig. Som i dag, min första keynote.
Jag blev sedd när jag slutade försöka bevisa mig — och i stället försökte bidra med den vishet jag burit, både från kanten och mitten.

Sömmen är platsen alla passerar – men få stannar i, för få orkar leva i osäkerhet utan löften.

Som neurodivergent — liksom min man och våra barn.
Vi ser väven — hur allt hänger ihop i sin komplexitet.
Att sätta ord på det är inte att patologisera olikhet, utan att kräva att inkludering formas efter verklighet, inte enkelhet.

Det finns så många av oss som stannar — inte för att vi blev inbjudna, utan för att vi vägrar överge tanken att den här platsen också är vår.

Konsten att säga ja, även tvivlandes, blev ett medborgerligt uppdrag — en röst jag förtjänat och inte tänker ge tillbaka.

Vår närvaro ses ofta som tillfällig, som börda, som krav.
Men tänk om just den närvaron är limmet som håller samhället samman?

Integration är inte att bli som majoriteten.

Det vi kallar integration är ofta en karta ritad av dem som aldrig själva korsat någonting.

Nej — integration är ingen gåva, utan ett demokratiskt uppdrag till det samhälle vi formar tillsammans.

Och när systemet tystnar är det de som levt i sprickorna som bär det kvar.
De som kan läsa tomrummet, översätta det osagda, foga hörn som inte passar ihop.
Det har alltid varit de som formar framtiden. Även i motstånd.

Detta är inte sentiment utan kompetens: **designintelligens formad genom överlevnad, erfarenhet, motståndskraft.**

Vi är människor först. Inte symboler. Inte undantag.
Vi bär inte framtidens statistik — vi bär nuets sanningar.
Och potentialen för vad vi kan bli — tillsammans.

Här — mitt avtryck, min konst.

Att blomstra är ingen slutpunkt utan en serie gläntor i skogen: ögonblick när systemen öppnar sig, språket bär, och någon säger:

"Jag hör dig. Och det du säger förändrar vad jag gör."

Så jag ställer frågan när vi nu börjar vårt arbete idag:

Vad krävs för att ett samhälle inte bara accepterar – utan verkligen förtjänar oss, och sig självt?

Det är så social kapacitet byggs.

Den inre mänskliga kapaciteten — den enda tillväxt som kan rädda både människa och samhälle — är det vi måste rikta vårt fokus mot nu.

Framtiden formas inte av fasta principer, utan av rörelse, lyssnande och modet att prata sig in — och stanna kvar.

Svenska språket förde mig hit idag till Åland och Finlandssvenska integrationdagar.

För att den var mitt sätt att stanna och fortsätta.

Men det var exilen lärde mig att iaktta, lyssna, stanna — och till slut engagera mig.

Och mitt livsuppgift är att få dessa två handlingar – att tala och att stanna – att betyda samma sak.

Tack.